

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/171/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

283/2011. (X. 5.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2011. március 27-én előterjesztett panaszát a 2011. október 5-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a S.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2011. január 22-én foganatosított rendőri intézkedés és az annak során tanúsított hangnem miatt 2011. március 27-én, a Testület panaszbeadványán – aláírásával ellátva és azt elektronikus úton továbbítva – terjesztette elő panaszát.

I.

1) A panaszbeadvány és annak kiegészítése szerint 2011. január 22-én 14 óra 30 perc körül F. városban a panaszos szabálysértést követett el, amit részben elismert.

A panaszos beadványának egy része a szabálysértés elkövetésével kapcsolatos. Álláspontja szerint az eljáró rendőr valótlanságokra hivatkozott, amikor feljelentést tett vele szemben.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos egyúttal sérelmezte az intézkedő rendőr magatartását is. A rendőr az igazoltatás kezdetén elmulasztotta „az azonosítási és bemutatkozási kötelezettségét”, illetve a panaszos többszöri kérésére sem volt hajlandó semmiféle kommunikációra, nem közölte az intézkedés indokát és célját. A rendőr továbbá, miután elkérte a panaszos okmányait, beült a szolgálati gépkocsiba, és az intézkedés során mindvégig ott tartózkodott, míg a panaszos a hideg időben a gépkocsi mellett állt. Kb. 5 perc elteltével a panaszos próbált érdeklődni, hogy mi történik. A rendőr nagyon goromba módon utasította el a válaszadást, illetve azt mondta, hogy mindjárt végez. A panaszos 5 perc elteltével ismételten próbálkozott, de hasonló eredménnyel járt.

Később a rendőr kiszállt a szolgálati gépkocsiból, visszaadta a panaszos okmányait és lefényképezte a gépkocsiját. A panaszos ekkor megkérdezte a rendőrtől nevét és azonosító számát, amire ő mosolyogva azt felelte, hogy feljelentette a panaszost és hagyja el a helyszínt. A panaszos ekkor a gépkocsija mellől egy fényképet készített a szolgálati autóban ülő rendőrrel. Amikor a rendőr elhajtott a panaszos és autója mellett, félreérthetetlenül jelezte nem tetszését közléső ujjának felmutatásával.

A fentiek alapján a panaszos kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

2) A Testület munkatársa levélben kereste meg a panaszost és kérte, hogy panaszát meghatározott kérdésekre válaszolva egészítse ki.

A panaszos előadta, hogy a rendőr nem adott tájékoztatást neki panasztételi lehetőségéről. A panaszbenyújtás hetében tanácsot kért a F.-i Rendőrőrs parancsnokától, aki tájékoztatást adott neki a Testülethez fordulás lehetőségéről.

A panaszos továbbá beadványához csatolt egy fényképfelvételt is, amelyen egy rendőrségi gépkocsi (rendszámmal együtt) látható.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében, valamint – a beadvány határidőben történt benyújtásának megítélése kérdésében – a jogorvoslati jogról való kioktatás megtörténte tekintetében felvilágosítást kért a S.-i Rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az azokkal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A S.-i Rendőrkapitányság tájékoztatása szerint a panaszossal szemben a S.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztály F.-i Rendőrőrsének egy r. zászlósa intézkedett.

2) A panaszos ellen az intézkedő r. zászlós 2011. január 23-án szabálysértési feljelentést tett a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 40. §-ának (5) bekezdés i) pontjába, illetve 21. §-ának (1) és (6) bekezdésébe ütköző szabálysértések elkövetése miatt.

A szabálysértési feljelentés szerint a rendőr 2011. január 22-én 14 óra 30 perckor észlelte, hogy F. város belterületén, a főút meghatározott részén található buszmegállóöbölben áll a panaszos személygépkocsija. A rendőr ellenőrzés és igazoltatás alá vonta a panaszost, aki elmondta: tudja, hogy rossz helyen áll, de csak az autóbust várja.

A rendőr közölte a panaszossal, hogy cselekményével szabálysértést követett el, és 3.000 forint helyszíni bírságot ajánlott fel neki, aki azonban azt nem fogadta el. Ezt követően a r. zászlós felvette a panaszos adatait, gépjárműve helyzetét fényképfelvétellel rögzítette, és elmondta neki, hogy ellene szabálysértési feljelentést kezdeményez. A panaszos a szabálysértések elkövetését nem ismerte el, a feljelentés tényét tudomásul vette.

A r. zászlós a feljelentésben megjegyezte továbbá, hogy a panaszos azt mondta neki az intézkedés során, hogy „öt ember fogja bizonyítani; hogy te állítottál meg, azért álltam a buszmegállóban”.

A rendőr az intézkedés végeztével beült a szolgálati gépjárműbe, de nem tudott elindulni, mivel a panaszos a bal első ajtót feltépve szidalmazta, és bizonygatta igazát. A rendőr felszólította a panaszost a gyalogosokra vonatkozó KRESZ szabályok betartására, aki azonban nem tett eleget annak, hanem ismételten a r. zászlósra nyitotta az ajtót, illetve azt újabb szidalmazás követte. A panaszos ezek után sem hagyta el késedelem nélkül az úttestet, hanem a szolgálati gépjármű elé állt, megakadályozta, hogy a rendőr továbbhaladjon és fényképfelvételt is készített róla.

A rendőr a szabálysértési feljelentéshez csatolta a szabálysértő gépkocsiról készített fényképfelvételt.

3) A rendőrség továbbította a Testület részére a panaszos által a rendőri intézkedés napján írt és a S.-i Rendőrkapitánysághoz címzett elektronikus levelét, amelyben tárgymegjelölésként „bejelentés” szerepel.

A panaszos „bejelentésében” leírta, hogy azt a S.-i Rendőrkapitányság egyik rendőrének intézkedésével szemben teszi meg. Előadta, hogy a kérdéses napon 14 óra 30 perckor F. városban őt igazoltató rendőr „nem kulturált, emberi módon viselkedett”, illetve, hogy az intézkedése közben rendkívül megalázta, és káromkodott. A rendőr nem válaszolt a panaszos kérdéseire, így arra sem, hogy mi az azonosítója. A rendőr egyedüli mondandója az volt, hogy feljelentette a panaszost.

A panaszos levelében közölte a rendőrkapitánysággal azt is, hogy a szabálysértés tényét „jelenleg” nem ismeri el.

A panaszos leírta, hogy miután a rendőr az intézkedést követően beült az autójába, ő is készített fényképet a rendőrautóról szemből (azt mellékletként csatolta az elektronikus levélhez), miközben a rendőr őt majdnem elsodorta, vigyorogva és a középső ujjának felé mutatásával jelezte a közismert nemtetszését. A panaszos nagyon rosszul érezte magát ezután, mert elszomorította, hogy a rendőr így megalázta több ember előtt. A panaszos megjelölte azt is, hogy az igazát tanúk (felesége és szülei) is igazolhatják.

A panaszos úgy fogalmazott, hogy levelét egyelőre csak „tájékoztatásnak” tekintsék, és arra kérte a S.-i Rendőrkapitányságot, jelezzék az intézkedő rendőrnek, hogy kérjen tőle bocsánatot, és ha ez nem történik meg, hivatalosan is feljelentést tesz.

4) A S.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztály F.-i Rendőrőrsének r. alezredes parancsnoka a panaszos elektronikus levele alapján felvette a kapcsolatot a panaszossal, amiről jelentést készített.

A jelentés szerint a kérdéses időpontban a panaszos F. városon át közlekedett N. város irányába, amikor igazoltatás alá vonta a rendőrijárőr, és annak során az általa vezetett személygépkocsival lehúzódt a buszmegállóöbölbe. A panaszossal csak annyit kommunikált a rendőr, hogy feljelenti, és a személygépkocsit lefényképezte.

A panaszos azt is elmondta a r. alezredesnek, hogy mivel a rendőrijárőr nem volt beszédes, ezért amikor az adatait írta fel – mivel nem ismerte el a szabálysértés tényét – rányitotta a rendőrautó ajtaját és kérdéseket intézett hozzá, aki csak azt közölte, hogy feljelenti. A panaszos a rendőrijárőr gépjárművét lefényképezte, hogy legyen neki is bizonyítéka, majd a rendőr „egyezményes jelet” mutatva elhajtott, melynek során a rendőrautó majdnem elsodorta őt. A panaszos a rendőri intézkedést arrogánsnak, sértőnek és megalázónak tartotta.

A panaszos közölte az őrsparancsnokkal, hogy a megküldött elektronikus levelében írtakat teljes egészében fenntartja, az a valóságot tartalmazza. Megnevezte azokat a személyeket, akik az esetnek szemtanúi voltak (feleségét és szüleit). A panaszos a rendőrőrs parancsnokának kérdésére elmondta azt is, hogy a szabálysértés elkövetését továbbra sem ismeri el.

Az őrsparancsnok közölte a panaszossal, hogy a szabálysértés elkövetésére vonatkozóan a S.-i Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztálya szabálysértési eljárást fog lefolytatni, amelynek során a szabálysértésre vonatkozó kifogásai vizsgálat tárgyát fogják képezni.

5) A r. zászlós jelentést készített a panaszossal szemben történt rendőri intézkedésről, amely az állásfoglalás II. rész 1) pontjában ismertetett szabálysértési feljelentésben foglaltakkal lényegileg megegyezik, illetve az alábbi többlet információt tartalmazza.

Amikor a rendőri intézkedést követően a r. zászlós beült a szolgálati gépkocsiba, és a panaszos feltépte annak ajtaját, közölte, hogy panaszt fog tenni ellene, ha az általa elkövetett szabálysértés miatt eljár vele szemben.

A r. zászlós nem használt trágár kifejezéseket, a panaszossal tényszerűen közölte az általa elkövetett szabálysértést és az eljárás menetét.

A rendőr jelentésében továbbá megjegyezte, hogy „a szabálysértési feljelentéssel végződő intézkedések többségében az elkövetők [a panaszoshoz] hasonlóan viselkednek, esetenként a társaságukban lévő személyekkel együtt, akik elmondják, hogy így, illetve ha panaszt tesznek a rendőr ellen, elkerülhetik a büntetést, ami már bevált módszer”.

6) A panaszos elektronikus „bejelentése” nyomán a r. alezredes őrsparancsnok parancsnoki kivizsgáló jelentést készített. A jelentésben az őrsparancsnok az alábbi megállapításokat tette.

A panaszossal szemben eljáró r. zászlós 2011. január 22-én szolgálatának ellátása során észlelte, hogy F. város belterületén a főútvonalon található buszmegállóban szabálytalanul várakozik a panaszos személygépkocsija, ezért intézkedés alá vonta a panaszost. A panaszos a 3.000 forint helyszíni bírságbüntetést megtagadta, a szabálysértés elkövetését nem ismerte el, ezért a rendőr szabálysértési feljelentést kezdeményezett ellene

A kivizsgáló jelentés tartalmazza azokat az adatokat, amelyeket egyrészt az őrsparancsnok a panaszos meghallgatásáról készített jelentésében [állásfoglalás II. rész 4) pont] rögzített, másrészt pedig az intézkedő r. zászlós jelentésében [állásfoglalás II. rész 5) pont] foglalt adatokat.

A panaszos által elkövetett szabálysértés miatt a szabálysértési eljárást a S.-i Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztálya folytatja le. A kivizsgálás során beszerzett fényképfelvétel szerint a panaszos által vezetett személygépjármű az autóbuszöbölben a padkára felállva látható, amiből az következik, hogy a gépjármű vezetője a személygépkocsival útpadkán várakozott, az általa elmondottakkal ellentétben. A kivizsgálás során az őrsparancsnok a panaszos által megnevezett tanúk meghallgatásától eltekintett, mivel nem várható tőlük elfogulatlan, tényszerű beszámoló.

Az őrsparancsnok a kivizsgálás során azt állapította meg, hogy a r. zászlós a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-ának (1) bekezdése alapján intézkedési kötelezettségének eleget téve járt el a szabálytalanul várakozó személygépjárművet vezető panaszossal szemben. Az intézkedés során alkalmazott hangnem, viselkedés módját kétséget kizáróan nem lehet megállapítani, tekintettel arra, hogy kívülálló tanú a helyszínen nem volt és az intézkedés alanyai között érdekellentét állapítható meg.

7) A S.-i Rendőrkapitányság mint szabálysértési hatóság – még a panaszos Testülethez fordulása előtt – (2011. február 24-én) határozatot hozott a panaszossal szemben indult szabálysértési eljárásban.

A határozat indokolása szerint a panaszos megvalósította a KRESZ 40. §-ának (5) bekezdés i) pontjába, valamint 21. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szabs. r.) 54. §-ának (1) bekezdése szerint minősülő közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértését, amely miatt 25.000 forint pénzbírsággal sújtották. (A panaszost a rendőrség hatáskörébe tartozó, ezzel a szabálysértéssel megegyező, vagy hasonló szabálysértés elkövetése miatt két éven belül szabálysértési hatóság jogerősen elmarasztalta, amely tény és az elkövetett szabálysértés tárgyi súlyát az elmarasztalás mértékének megállapításakor figyelembe vette.)

8) A Testület felvilágosítás-kérése alapján a S.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztályának vezetője jelentést készített a panaszos panaszával kapcsolatban. A jelentés az állásfoglalás II. részének 1)-7) pontjaiban ismertetett dokumentumokhoz képest többletinformációt nem tartalmaz.

9) Szintén a Testület felvilágosítás-kérésére a panaszossal szemben intézkedő r. zászlós újabb jelentést készített a rendőri intézkedés részleteiről.

A jelentésben a rendőr megismétli, hogy a panaszos az általa vezetett személygépkocsival szabálytalanul állt meg a buszmegállóöbölben, és cselekményével szabálysértést valósított meg.

A r. zászlós jelentésében utalt a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (1) bekezdése szerinti rendelkezésre („Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, az állampolgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető vészhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak a tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”)

A rendőr előadta, hogy a szabálysértés észlelését követően a napszaknak megfelelően köszönt, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, tiszteletgesssel, nevének és azonosító számának, valamint a tervezett intézkedés megjelölésének és céljának közlésével – rövid, tömör, lényegre törő módon, intézkedést kezdeményezett a panaszossal szemben.

Ez a rendőri jelentés is tartalmazza, hogy az intézkedés során a panaszos végig agresszív módon viselkedett, majd a szabálysértési eljárás megindításának közlését követően elmondta, hogy panasszal fog élni az intézkedés ellen („elintézek, majd azt mondom, hogy te állítottál itt meg”), illetve elmondta, hogy a rendőr még meggondolhatja magát („ha feljelentesz, panaszt teszek ellened mindenhol, amíg el nem intézek”).

A rendőr a panaszos által elkövetett szabálysértések miatt szabálysértési eljárást kezdeményezett. A rendőri intézkedés során nyugodt, kimért, határozott hangnemben közölte a panaszossal az általa elkövetett szabálysértés tényét és az eljárás menetét. A panaszost felszólította az iratai átadására, aminek eleget tett. A fényképfelvétel készítését követően a panaszos teljesen kifordult magából, a rendőrt szidalmazta és fenyegetőzött. A rendőr helyszínről való eltávozását a szolgálati gépkocsi elé állva megakadályozta, és fényképfelvételt készített. A r. zászlós a panaszos viselkedése ellenére türelmesen várt. A panaszos a szolgálati autó bal első ajtaját feltépve próbálta az igazát bizonygatni, és a szidalmazást, fenyegetőzést továbbfolytatta. A rendőr felszólította őt a gyalogosokra vonatkozó KRESZ szabályok betartására, aminek nem tett eleget, ismételten feltéppte a szolgálati gépkocsi ajtaját és közölte, hogy „el fogja kapni” a rendőrt és „vége lesz”. Ezt követően a panaszos a járművéhez ment, ekkor tudott a rendőr távozni a helyszínről.

A jelentés szerint a r. zászlós tájékoztatta a panaszost „a panasz megtételének lehetőségéről a rendőrkapitányságokon, illetve az elektronikus formában történő megtételének lehetőségéről, amit az intézkedést követő egy órán belül meg is tett.” A r. zászlós megjegyezte továbbá, hogy a panaszost az ismételt panasz megtételére a szabálysértési eljárást lezáró határozat inspirálhatta.

III.

A Testület eljárása során elsőként abban a kérdésben foglalt állást, hogy a panaszbeadvány előterjesztésére nyitva álló határidőt megtartotta-e a panaszos.

Az Rtv. 93. §-ának (1) bekezdése szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemlről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított 8 napon belül lehet előterjeszteni.

Jelen ügyben a sérelem felismerése egybeesett az intézkedés foganatosításának időpontjával, így az idézett törvényhely első fordulatát kellett alkalmazni. A sérelmezett rendőri intézkedésre 2011. január 22-én került sor, a panasz előterjesztésére nyitva álló határidő január 31-én járt le. A panaszos ugyanakkor sérelmeit a Testületnél csak 2011. március 27-én, tehát a fenti határidőt elmulasztva adta elő. Emiatt szükséges volt annak vizsgálata, hogy a panaszos mulasztása annak a következménye-e, hogy az intézkedéssel szemben igénybe vehető jogorvoslati lehetőségekről a rendőröktől nem kapott tájékoztatást.

A panaszos beadványának kiegészítésében úgy nyilatkozott, hogy az intézkedő rendőr nem adott tájékoztatást a panasztételi lehetőségről, és a Testülethez fordulás lehetőségéről úgy szerzett tudomást, hogy a panasztétel hetében tanácsot kért a F.-i Rendőrőrs parancsnokától, aki tájékoztatást adott a Testület működéséről.

A panaszossal szemben intézkedő r. zászlós jelentésében utóbb úgy nyilatkozott, hogy tájékoztatást adott a panaszosnak „a panasz megtételének lehetőségéről a rendőrkapitányságokon, illetve az elektronikus formában történő megtételének lehetőségéről, amit [a panaszos] az intézkedést követő egy órán belül meg is tett.”

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről”. Ez a törvényi meghatározás azt jelenti, hogy nem elegendő csupán arra utalni, hogy az intézkedés alá vont személy az illetékes rendőrkapitánysághoz fordulhat (akár személyesen, szóban, akár írásban – így elektronikus úton is –), hanem minden esetben említést kell tenni az Rtv. szerinti másik panasztételi módról, a Testülethez fordulás lehetőségéről és az arra nyitva álló határidőről is.

A bizonyítékok alapján a Testület megállapította, hogy a panaszos a sérelmezett intézkedés alkalmával nem kapott megfelelő tájékoztatást a panasztétel lehetőségéről. A Testület a konkrét ügyben úgy ítélte meg, hogy a panaszost a rendőrség nem tájékoztatta megfelelően az Rtv. 92. §-ában biztosított jogorvoslati jogra vonatkozó választási lehetőségről, vagyis nem nyújtott felvilágosítást arról, hogy kérheti panaszának a Testület általi vizsgálatát is. A rendőrség mulasztása nem értékelhető a panaszos terhére (az ezzel ellentétes értelmezés oda vezetne, hogy az eljáró rendőr adott esetben a saját felróható magatartására – jogsértő mulasztására – tekintettel mentesülhetne a panasz eljárásból fakadó felelősségre vonás alól). A törvény által kötelezően előírt rendőri tájékoztatás elmaradása miatt a Testület nem tekintette elkésztettnek a panaszos beadványát, ezért a sérelmek érdemi vizsgálatának nem látta akadályát. Mivel a panaszos a panaszjogról való kioktatás elmaradását kifejezetten nem sérelmezte a Testület ezzel összefüggésben alapjogi sérelmet nem állapít meg.

IV.

A panaszos sérelmezte beadványában a szabálysértés miatti eljárást, illetve azt, hogy az intézkedő rendőr „valótlanságokra hivatkozva” tett feljelentést vele szemben. A panasz ezen részével összefüggésben a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
 - a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
 - a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapáterő alkalmazása, tömegoszlatás),
- esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testületnek az idézett jogszabályi előírás alapján nincs hatásköre annak megállapítására, hogy a panaszos magatartásával szabálysértést valósított-e meg, továbbá arra sem, hogy a panaszossal szemben indult – és időközben lefolytatott – szabálysértési eljárást felülbírálja.

V.

A panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján a Testület vizsgálta ugyanakkor a rendőr szolgálati fellépése jogszerűségét és indokoltságát, az azonosításra vonatkozó kötelezettség megtartását, valamint az intézkedés során tanúsított rendőri hangnemet.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz és az 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való jogát az alábbiak szerint.

1) A rendőrt terhelő intézkedési kötelezettséget az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szabályozza. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Szolgálati

Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

Jelen esetben a rendőrségi iratok (a szabálysértési feljelentés, a r. zászlós jelentése és az őrsparancsnok kivizsgáló jelentése) alapján megállapítható, hogy az intézkedő rendőr szolgálati feladatának ellátása során észlelte, hogy a panaszos által vezetett személygépkocsi szabálytalanul várakozik, ezért a panaszost igazoltatás és ellenőrzés alá vonta. A panaszos maga is leírta beadványában, hogy a szabálysértés elkövetését „részben elismeri”. Az intézkedő rendőr a KRESZ 40. §-ának (5) bekezdés i) pontjába, valamint 21. §-ának (1) és (6) bekezdésébe ütköző szabálysértés elkövetése miatt tett feljelentést a panaszossal szemben.

A KRESZ 40. §-a tartalmazza a járművel történő megállásra vonatkozó szabályokat, illetve a megállási tilalomra vonatkozó előírásokat. A 40. § (5) bekezdés i) pontja értelmében – egyebek mellett – tilos megállni autóbuszöbölben és autóbusz forgalmi sávban, kivéve a kijelölt megállóhelyen megálló autóbust (trolibuszt), villamost, a személytaxit, a betegszállító gépjárművet, továbbá 20 és 6 óra között a kommunális szemet szállítására szolgáló járművet. Ugyanezen paragrafus (6) bekezdése tartalmazza azt, hogy az említett megállási tilalomra vonatkozó rendelkezés nem vonatkozik a forgalmi okból szükséges megállásra, valamint arra az esetre, ha a rendelkezés a jármű műszaki hibája miatt nem tartható meg.

A KRESZ 21. §-a rögzíti a gyalogosok közlekedésére vonatkozó rendelkezéseket. A 21. § (1) bekezdése kimondja, hogy a gyalogosnak a járdán, ahol pedig járda nincs, a leállósávon, az útpadkán vagy a kerékpárúton kell közlekednie. A (2) bekezdés szerint amennyiben az úton sem járda, sem leállósáv, sem útpadka, sem kerékpárút nincs – vagy az a gyalogosközlekedésre, illetőleg a kerekes székkel való közlekedésre alkalmatlan –, a gyalogosok az úttesten közlekedhetnek. A 21. § (6) bekezdése szerint továbbá a gyalogos az úttestre akkor léphet, ha meggyőződött annak veszélytelenségéről. Az úttestre váratlanul nem léphet, köteles az úttesten késedelem nélkül átmenni és tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a járművek vezetőit megzavarhatja vagy megfélemezheti.

A Szabs. r. 54. §-ának (1) bekezdése szerint a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértését valósítja meg az, aki a KRESZ 3. § (2) bekezdésében, 48. § (4), (7) és (9) bekezdésében, 48. § (12) bekezdés c) és d) pontjában, valamint 51. §-ában meghatározott rendelkezés megsértése kivételével a közúti közlekedés szabályait megszegi – amennyiben a Szabs. r. 42-51. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg.

A Testület utal a hatáskörét megalapozó, jelen állásfoglalás IV. részében ismertetett törvényi rendelkezésre [Rtv. 92. § (1) bekezdés], amely alapján nincs hatásköre annak megállapítására, hogy a panaszos magatartásával szabálysértést valósított-e meg, továbbá arra sem, hogy a panaszossal szemben indult szabálysértési eljárást felülbírálja. Töretlen gyakorlata alapján ugyanakkor a szabálysértési tényállásszerűséget a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja: abból a szempontból tehát, hogy egy adott helyzetben a szabálysértés minimális gyanúja fennállt-e, mert enélkül azoknak az egyébként a hatáskörébe tartozó rendőri intézkedésnek az értékelésére sem lenne képes, amelyek alapja a rendőrség megítélése szerint valamely szabálysértés elkövetése.

A Testület megítélése szerint a fent részletezettek észlelése alapján a rendőr intézkedési kötelezettsége fennállt: közbiztonságot sértő körülményt észleltek, illetőleg a Szolgálati Szabályzat fentebb említett 3. §-ának (1) bekezdésében írt „szabálysértés észlelése” fordulata valósult meg. A Testület megállapítása ugyanakkor nem jelent az ügyben érdemi állásfoglalást a szabálysértés elkövetésével kapcsolatban.

2) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés kezdetén a rendőr nem tett eleget azonosításra vonatkozó kötelezettségének, valamint nem közölte az intézkedés indokát és célját. A panaszos állítása szerint a rendőr az intézkedés befejezését követően sem közölte nevét és azonosító számát.

A Testület ezzel összefüggésben utal az Rtv. 20. §-ára, ami a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. A szabályozásnak az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 4. §-a, amely szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni). A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (8) bekezdése magyarázó rendelkezés: a rendőri intézkedés eredményességét az (1) bekezdésben meghatározott információk előzetes közlése, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása akkor veszélyezteti, ha a közlés vagy a felmutatás időigénye az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A panaszossal szemben intézkedő r. zászlós jelentésében úgy nyilatkozott, hogy a szabálysértés észlelését követően a napszagnak megfelelően köszönt, és az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, tisztelgéssel, nevének és azonosító számának, valamint a tervezett intézkedés megjelölésének és céljának közlésével – rövid, tömör, lényegre törő módon – intézkedést kezdeményezett a panaszossal szemben. Az intézkedés során közölte a panaszossal az általa elkövetett szabálysértés tényét és az eljárás menetét.

A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőr az intézkedés kezdetén eleget tett-e az azonosításra vonatkozó kötelezettségének, illetve, hogy az intézkedés tényét és célját megfelelően közölte-e, ezért az Alkotmány 2. §-ának

(1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt megállapítható.

3) A panaszos beadványában panaszolta a vele szemben intézkedő r. zászlós megalázó bánásmódját is: azt, hogy nem volt hajlandó kommunikálni a panaszossal, az intézkedés alatt végig a szolgálati gépkocsiban tartózkodott, a panaszos pedig kinn állt a hideg időben. A panaszos állítása szerint továbbá a rendőr goromba módon elutasította a válaszolást, valamint mutogatással jelezte nem tetszését.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A panasz ezen részével összefüggésben a Testület felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, és erkölcsi iránymutatásul szolgálnak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.”

A r. zászlós első jelentésében az szerepel, hogy nem használt trágár kifejezéseket, csupán tényyszerűen közölte a panaszossal az általa elkövetett szabálysértést és az eljárás menetét. Az újabb jelentésben a rendőr előadta, hogy az intézkedés során nyugodt, kimért, határozott hangnemben beszélt, és éppen a panaszos volt az, aki végig agresszív módon viselkedett, a szabálysértési eljárás megindításának közlését, illetőleg a fényképfelvétel készítését követően pedig szidalmazta őt és fenyegetőzött. A rendőr helyszínről való eltávozását a panaszos a szolgálati gépkocsi elé állva próbálta megakadályozni. A r. zászlós már a szabálysértési feljelentésben – azaz több mint két hónappal az előtt, hogy a panaszos a Testülethez fordult panaszával – rögzítette, hogy a panaszos fenyegetőzött vele szemben, és szidalmazta őt.

A Testület a panaszos által említett családtagok tanúkénti nyilatkozatának beszerzését nem tartotta indokoltnak, tekintettel arra, hogy nem kívülálló tanúk voltak.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján a rendőrség előadását tartotta meggyőzőbbnek. Ezen álláspontja kialakításában szerepet játszott az is, hogy a panaszos csak a szabálysértési határozat kézhezvételét követően tett panaszt a Testületnél. A fentiek alapján a Testület megítélése szerint az intézkedő rendőr viselkedése tekintetében a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem állapította meg.

VI.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszossal szemben foganatósított rendőri intézkedés jogszerűen történt, az intézkedő rendőr szolgálati fellépésének módja tekintetében a tisztességes eljáráshoz való jog

sérelme nem volt megállapítható, míg az intézkedés hangneme és a tanúsított viselkedés tekintetében nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

A Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogyanatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2011. október 5.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET